

JOGSZABÁLYI KERETEK ÖSSZEFOGLALÁSA

A nemzetbiztonsági ellenőrzésről

Jelen dokumentum az ÁROP-1.2.18/A-2013-2013-0012 azonosító számú „Szervezetfejlesztési program az Országos Egészségbiztosítási Pénztárban” című projekt keretében készült el.

A projekt az Európai Unió támogatásával,
az Európai Szociális Alap
társfinanszírozásával valósul meg.

Nemzetbiztonsági ellenőrzés

A nemzetbiztonsági szolgálatok alkotmányos működéséről illetve annak részletszabályairól a 2013. augusztus 1-jével módosult a nemzetbiztonsági szolgálatokról szóló 1995. évi CXXV. törvény (a továbbiakban: Nbtv.), és az előbbivel egyidejűleg hatályba lépett, az egyes nemzetbiztonsági ellenőrzés alá eső jogviszonyokról és a nemzetbiztonsági ellenőrzéssel összefüggő lényeges adatokról, valamint a lényeges adatok bejelentésének rendjéről szóló 303/2013. (VII. 31.) Korm. rendelet (a továbbiakban: Rendelet) rendelkezik.

Tartalom:

A nemzetbiztonsági szolgálatok szervezete és jogállása

A nemzetbiztonsági szolgálatok feladatai

A nemzetbiztonsági szolgálatok irányítása, vezetése és személyi állománya

A nemzetbiztonsági szolgálatok működési alapelvei

A nemzetbiztonsági szolgálatok által alkalmazható intézkedések

A nemzetbiztonsági ellenőrzés szabályai

Magyarország nemzetbiztonsági szolgálatok szervezete és jogállása:

- az Információs Hivatal,
- az Alkotmányvédelmi Hivatal,
- a Nemzetbiztonsági Szakszolgálat (a továbbiakban: együtt polgári nemzetbiztonsági szolgálatok), valamint
- a Katonai Nemzetbiztonsági Szolgálat.

Előbbieket a Kormány irányítása alatt álló, az ország egész területére kiterjedő illetékességgel rendelkező, önálló gazdálkodást folytató költségvetési szervek, amelyek feladataik ellátása érdekében helyi, területi szerveket hozhatnak létre.

A nemzetbiztonsági szolgálatok feladatai:

- végzik a feladataik teljesítéséhez szükséges technikai rendszerek, eszközök beszerzését, kutatását, fejlesztését és az eszközök alkalmazásával kapcsolatos

A projekt az Európai Un  támogatásával,
az Európai Szociális Alap
társfinanszírozásával valósul meg.

- szakmai felkészítést, mindezek érdekében együttműködhetnek egymással és más szervezetekkel;
- ellátják a rendkívüli állapottal, a szükségállapottal, a megelőző védelmi helyzettel, a veszélyhelyzettel, valamint a váratlan támadással összefüggő, törvényben meghatározott feladatokat;
  - ellátják a Kormány, a polgári nemzetbiztonsági szolgálatok irányításáért felelős miniszter, a polgári hírszerzési tevékenység irányításáért felelős miniszter vagy a honvédelemért felelős miniszter által meghatározott feladatokat;
  - gondoskodnak a hivatásos állományú munkatársak és a közalkalmazottak szakirányú képzéséről.

A nemzetbiztonsági szolgálatok irányítása, vezetése és személyi állománya:

Az Információs Hivatalt a polgári hírszerzési tevékenység irányításáért felelős miniszter, az Alkotmányvédelmi Hivatalt és a Nemzetbiztonsági Szakszolgálatot a polgári nemzetbiztonsági szolgálatok irányításáért felelős miniszter, a Katonai Nemzetbiztonsági Szolgálatot pedig a honvédelemért felelős miniszter útján a Kormány irányítja.

A nemzetbiztonsági szolgálatok élén főigazgatók állnak, akiket a polgári nemzetbiztonsági szolgálatok irányításáért felelős miniszter a honvédelemért felelős miniszterrel és a rendészetért felelős miniszterrel egyetértésben tett előterjesztésére a miniszterelnök nevez ki, és ment fel.

A főigazgatók az Nbtv., a jogszabályok és a közjogi szervezetszabályozó eszközök által meghatározott keretek között önálló felelősséggel vezetik a nemzetbiztonsági szolgálatokat.

A főigazgató

- felelős a nemzetbiztonsági szolgálat törvényes, rendeltetészerű és szakszerű működéséért, a nemzetbiztonsági szolgálat feladatainak végrehajtásáért;
- a vezetése alatt álló nemzetbiztonsági szolgálat részére utasítást adhat ki;
- felelős a nemzetbiztonsági szolgálat önálló költségvetési gazdálkodásáért, a könyvviteli és beszámolási kötelezettség teljesítéséért;
- a miniszter jóváhagyásával meghatározza a titkos információgyűjtés belső eljárási és engedélyezési szabályait;

- meghatározza az adatkezelés belső eljárási szabályait;
- gondoskodik a szervezeti és működési szabályzat, valamint egyéb belső rendelkezések elkészítéséről, azok összhangjának megteremtéséről és érvényesítéséről;
- javaslatot tesz a miniszternek a főigazgató-helyettes kinevezésére és felmentésére, illetve a tábornoki és ezredesi kinevezésekre;
- jóváhagyásra felterjeszti a tábornoki rendfokozattal rendszeresített beosztásokba történő kinevezést és felmentést;
- a nemzetbiztonsági szolgálat személyi állománya tekintetében - jogszabályban meghatározott kivételekkel - gyakorolja a munkáltatói jogokat;
- a nemzetbiztonsági szolgálat tevékenységéről szükség szerint, de évente legalább egyszer a miniszter útján jelentést tesz a Kormánynak.

A nemzetbiztonsági szolgálatok személyi állománya kormánytisztviselőkből, hivatásos szolgálati viszonyban álló személyekből és közalkalmazottakból áll, azzal, hogy a Katonai Nemzetbiztonsági Szolgálat hivatásos állományú tagjai a Magyar Honvédség állományába tartoznak. Szolgálati viszonyukra a hivatásos katonák szolgálati viszonyára vonatkozó jogszabályokat kell alkalmazni.

A nemzetbiztonsági szolgálatok hivatásos állományának szolgálati jogviszonya határozatlan időtartamra létesített különleges szolgálati jogviszony, amely azzal a

- cselekvőképes,
- állandó belföldi lakóhellyel rendelkező,
- büntetlen előéletű magyar állampolgárral létesíthető,
- aki rendelkezik a szolgálati beosztásához előírt iskolai végzettségi és
- szakképesítési, egészségügyi, pszichológiai és fizikai alkalmassági feltételekkel, és
- megfelel a miniszter által meghatározott további követelményeknek,
- valamint hozzájárul a szolgálati jogviszony létesítése és fenntartása céljából lefolytatandó biztonsági ellenőrzéshez és az ellenőrzés kockázati tényezőit nem tár fel.

A nemzetbiztonsági szolgálatoknál kormánytisztviselői, illetve közalkalmazotti jogviszony azon személyekkel létesíthető, akik megfelelnek a közszolgálati tisztviselőkről, illetve a

közalkalmazottak jogállásáról szóló törvényben foglalt alkalmazási feltételeknek, továbbá a jogviszony létesítéséhez a nemzetbiztonsági ellenőrzést végző szerv hozzájárult.

Feladataik ellátása érdekében, a nemzetbiztonság szempontjából különleges fontosságú állami szervek és a tartós állami tulajdonban lévő gazdálkodó szervezetek, a központi energiaellátó és hírközlési rendszereket üzemeltető, a nemzetközileg ellenőrzött termékeket és technológiákat előállító és felhasználó, valamint a hadiipari kutatással foglalkozó üzemek és intézmények a nemzetbiztonsági szolgálat - alkalmazási feltételeknek egyébként megfelelő - munkatársával hivatásos szolgálati, közszolgálati, közalkalmazotti jogviszonyt, illetve munkajogviszonyt (a továbbiakban együtt: munkaviszony) létesítenek.

A nemzetbiztonsági szolgálatok működési alapelvei:

A nemzetbiztonsági szolgálatok belső szervezetének és működésének részletes szabályainak, továbbá az utasításkiadás rendjének meghatározására akként kerül sor, hogy az egyéni felelősség mindig megállapítható legyen.

A hivatásos állományú tag feladata teljesítése során köteles végrehajtani a szolgálati előljáró utasításait, kivéve, ha azzal nyilvánvalóan bűncselekményt követne el. E ténnyről jelentéstételi kötelezettsége áll fenn a főigazgató irányában, aki a jelentést haladéktalanul köteles továbbítani a miniszternek és a parlament keretében működő Nemzetbiztonsági Bizottságnak.

Ha a nemzetbiztonsági szolgálatok tagja a szolgálatok jogellenes működését észleli, észrevételéről írásban jelentést tehet a miniszternek. A miniszter köteles a bejelentést kivizsgálni, valamint a vizsgálat elrendeléséről és annak eredményéről a Bizottságot és a bejelentőt tájékoztatni.

A nemzetbiztonsági szolgálatok a feladataik teljesítése érdekében együttműködnek egymással, természetes és jogi személyekkel, továbbá külföldi titkos szolgálatokkal, amely részletes szabályait - a törvényi előírások keretei között - külön megállapodások rögzítik.

A projekt az Európai Unió támogatásával,
az Európai Szociális Alap
társfinanszírozásával valósul meg.

Feladataik ellátása érdekében a nemzetbiztonsági szolgálatok - külön megállapodás alapján meghatározott időtartamra - munkaviszonyt kezdeményezhetnek meghatározott szervezetek kivételével.

A nemzetbiztonsági szolgálatok által alkalmazható intézkedések:

A nemzetbiztonsági szolgálatok nyomozóhatósági jogkört nem gyakorolhatnak, ugyanakkor a feladataik ellátása során a személyes szabadsághoz, a magánlakás, a magántitok és a levéltitok sérthetetlenségéhez, a személyes adatok védelméhez, a közérdekű adatok nyilvánosságához, valamint a birtokvédelemhez fűződő jogokat e törvényben foglaltak szerint korlátozhatják, azzal, hogy az intézkedés nem okozhat olyan hátrányt, amely nyilvánvalóan nem áll arányban az intézkedés törvényes céljával.

A nemzetbiztonsági szolgálatok hivatásos állományú tagja a nemzetbiztonsági szolgálatok feladatkörébe tartozó bűncselekmény tetten ért elkövetőjét elfoghatja és előállíthatja, ennek érdekében a cselekvés abbahagyására, illetve az ellenszegülés megtörésére kényszerítést (testi kényszert) alkalmazhat.

A nemzetbiztonsági szolgálatok hivatásos állományú tagja bilincset alkalmazhat a személyi szabadságában korlátozni kívánt vagy korlátozott személy

- önkárosításának megakadályozására;
- támadásának megakadályozására;
- szökésének megakadályozására;
- ellenszegülésének megtörésére.

A nemzetbiztonsági szolgálatok hivatásos állományú tagja szolgálati lőfegyver viselésére jogosult, illetve lőfegyverhasználati jog illeti. A szolgálati fegyver viselésével, használatával és tárolásával kapcsolatos részletes szabályokat a miniszter állapítja meg.

A nemzetbiztonsági szolgálatok az e törvényben meghatározott feladataik ellátása érdekében

- személyes adatot, különleges adatot és bűnügyi személyes adatot, valamint
- közérdekű adatot és közérdekből nyilvános adatot kezelnek, továbbá adatot szereznek be,
- az érintett önkéntes, illetve e törvényben előírt kötelező adatszolgáltatásával;

A projekt az Európai Unió támogatásával,
az Európai Szociális Alap
társfinanszírozásával valósul meg.

- nyílt forrásból;
- adatkezelést végző szerv adatszolgáltatásából;
- titkos információgyűjtéssel.

A nemzetbiztonsági szolgálatok az adatkezelés során kötelesek az adott cél eléréséhez feltétlenül szükséges, ugyanakkor az érintett személyiségi jogait legkevésbé korlátozó eszközt igénybe venni.

A nemzetbiztonsági ellenőrzés alá eső személy a nemzetbiztonsági ellenőrzéshez szükséges adatokat köteles a nemzetbiztonsági ellenőrzést végrehajtó nemzetbiztonsági szolgálattal közölni.

A nemzetbiztonsági ellenőrzés szabályai:

A nemzetbiztonsági ellenőrzés alá eső személy nem felel meg a biztonsági feltételeknek, ha

- nem alkalmas - különös tekintettel a munkavégzésen kívül tanúsított magatartására, magánéleti kapcsolataira, anyagi, jövedelmi viszonyaira, valamint olyan személlyel, az erről való tudomásszerzést követően fenntartott kapcsolatára, akinek szándékos bűncselekmény miatt a bíróság büntetőjogi felelősségét megállapította - a nemzetbiztonsági ellenőrzés alapjául szolgáló jogviszony törvényes, illetéktelen befolyástól mentes ellátására;
- személyével szemben olyan körülmény áll fenn, amely sérti vagy veszélyezteti a minősített adat védelméhez fűződő érdeket;
- büntetett előéletű;
- a nemzetbiztonsági ellenőrzés alapjául szolgáló jogviszonynak megfelelő foglalkozástól eltiltás hatálya alatt áll;
- büntetlen előéletű, de a bíróság bűncselekmény elkövetése miatt büntetőjogi felelősségét jogerős ítéletben megállapította;
- a bíróság a kényszergyógykezelését rendelte el, a kényszergyógykezelést megszüntető végzés jogerőre emelkedésétől számított három évig;
- a bíróság szándékos bűncselekmény elkövetése miatt próbára bocsátotta, a próbaidő elteltétől számított három évig.

A projekt az Európai Unió támogatásával,
az Európai Szociális Alap
társfinanszírozásával valósul meg.

A nemzetbiztonsági ellenőrzés alá eső személy nemzetbiztonsági ellenőrzés alapjául szolgáló jogviszony létrehozatalát megelőző nemzetbiztonsági ellenőrzését az Nbtv-ben foglaltak szerint kell elvégezni azzal, hogy a személy a nemzetbiztonsági ellenőrzés alapjául szolgáló jogviszony fennállása alatt folyamatosan nemzetbiztonsági ellenőrzés alatt áll.

Az Országos Egészségbiztosítási Pénztár esetében az alábbi jogviszonyok minősülnek nemzetbiztonsági ellenőrzés alá eső jogviszonyoknak:

- főigazgató;
- főigazgató-helyettesek;
- belső ellenőrök;
- integritás tanácsadó;
- biztonsági vezető;
- rendszerbiztonsági felügyelő;
- rendszeradminisztrátor;
- titkos ügykezelő;
- főosztályvezető;
- főosztályvezető-helyettes;
- osztályvezető;
- közbeszerzési eljárásban résztvevők;
- polgári védelmet ellátó foglalkoztatottak;

A nemzetbiztonsági ellenőrzés alá eső személy nemzetbiztonsági ellenőrzés alapjául szolgáló jogviszony létrehozatalát megelőző nemzetbiztonsági ellenőrzését a nemzetbiztonsági ellenőrzés alapjául szolgáló jogviszony létesítésére jogosult személy kezdeményezi, azzal, hogy az csak a nemzetbiztonsági ellenőrzés alá eső személy előzetes írásbeli hozzájárulásával végezhető el. Amennyiben a nemzetbiztonsági ellenőrzés alá eső személy a nemzetbiztonsági ellenőrzéshez nem járul hozzá, a nemzetbiztonsági ellenőrzés alapjául szolgáló jogviszony nem hozható létre, illetve nem tartható fenn.

A nemzetbiztonsági ellenőrzés alá eső személy a nemzetbiztonsági ellenőrzés kezdeményezését megelőzően az Nbtv. 2. számú mellékletben meghatározott biztonsági kérdőívet köteles kitölteni.

A projekt az Európai Unió támogatásával,
az Európai Szociális Alap
társfinanszírozásával valósul meg.

A nemzetbiztonsági ellenőrzés alá eső személy az alábbi adataiban bekövetkező változásokról nyomban, de legkésőbb a változás tudomására jutását követő 8 napon belül írásban köteles tájékoztatást adni:

- állampolgárság változása,
- házastárs, élettárs állampolgárságának változása,
- új házastárs foglalkozására, munkakörére és munkahelyére vonatkozó adatok,
- új élettárs adatai,
- új házastárs, élettárs révén, illetve örökbefogadás útján a családba került 14 éven felüli gyermek adatai,
- új, közös háztartásba kerülő 18 év feletti személy adatai,
- új, külföldön élő hozzátartozó adatai,
- hat hónapot meghaladó külföldön tartózkodás jelzése,
- főfoglalkozáson kívüli jövedelmében, naptári évi bruttó 500.000,- Ft-ot meghaladó mértékű változás, annak forrása,
- pénzügyintézetekkel szemben fennálló tartozásaiban, pénzügyi kötelezettségeiben naptári évi 500 000 forintot meghaladó mértékű változás,
- hazai gazdálkodó szervezetben meglévő érdekeltségben bekövetkezett változás,
- külföldi gazdálkodó szervezettel való hivatalos kapcsolatában történt változás,
- 1 millió forintot meghaladó forgalmi értékű ingóságon tulajdonszerzés,
- pénzügyintézetekkel szemben fennálló követelésekben bekövetkezett 1 millió forint feletti összegű változás,
- külföldről származó jövedelmében bekövetkezett 1 millió forint feletti összegű változás,
- külföldi hírszerző szolgálat jelenlétére utaló körülmény észlelése,
- külföldi állampolgárokkal létesített új magánkapcsolat,
- külföldi hírszerző szolgálat vagy annak fedőszerve munkatársával létesített új kapcsolat.

A belföldről és külföldről származó jövedelemmel kapcsolatos változás esetében a változás-bejelentési kötelezettség teljesítésére megadott határidőt a tárgyévét követő év május 31. napjától kell számítani.

A jogszabály alapján bírósági, hatósági nyilvántartásba vétellel bekövetkező változás tekintetében a határidőt a határozat jogerőre emelkedésének napjától kell számítani.

A változás-bejelentési kötelezettségnek kötelező tartalmi elemei a következők:

- név
- születési hely, idő
- telefonszám
- a lényeges adatban bekövetkezett változás, az Nbtv. 2. sz. mellékletét képező biztonsági kérdőív érintett pontjának megjelölésével
- késedelmes bejelentés esetén a késedelem oka
- egyéb közlendő
- dátum, aláírás

A Rendelet értelmében a változás-bejelentés teljesítéséhez a nemzetbiztonsági ellenőrzés alá eső személynek írásbeli hozzájárulást kell adnia a kinevezési jogkör gyakorló részére.

A nemzetbiztonsági ellenőrzést végző nemzetbiztonsági szolgálat a nemzetbiztonsági ellenőrzés alapjául szolgáló jogviszony létrejöttét megelőző nemzetbiztonsági ellenőrzést a biztonsági kérdőívben feltüntetett adatok és az ezen adatokat alátámasztó, nyilvántartásban, adatkezelési rendszerben, adatállományban kezelt adatok ellenőrzésével végzi el, valamint a nemzetbiztonsági ellenőrzés során titkos információgyűjtést folytathat.

Amennyiben a biztonsági feltételek teljesülnek, a nemzetbiztonsági ellenőrzést végző nemzetbiztonsági szolgálat a biztonsági kérdőív megérkezését követő 45 napon belül hozzájárul a nemzetbiztonsági ellenőrzés alapjául szolgáló jogviszony létesítéséhez, ellenkező esetben a hozzájárulását megtagadja.

A nemzetbiztonsági ellenőrzést végző nemzetbiztonsági szolgálat a nemzetbiztonsági ellenőrzés eredményéről tájékoztatja a nemzetbiztonsági ellenőrzés alá eső személyt. A hozzájárulás vagy annak megtagadása tartalmazza

- a nemzetbiztonsági ellenőrzés alá eső személy nevét, születési helyét, idejét,
- a nemzetbiztonsági ellenőrzés kezdő időpontját,

A projekt az Európai Unió támogatásával,
az Európai Szociális Alap
társfinanszírozásával valósul meg.

- a nemzetbiztonsági érdek érvényesítéséhez szükséges biztonsági feltétel meglétét vagy hiányát és annak indokait, valamint
- a jogorvoslati jogosultságról történő tájékoztatást.

A nemzetbiztonsági ellenőrzést végző nemzetbiztonsági szolgálat a hozzájárulásában vagy annak megtagadásában megjelöli azokat a minősített adatokat, amelyekről a nemzetbiztonsági ellenőrzés alá vont személy nem tájékozatható.

Ha a nemzetbiztonsági ellenőrzést végző nemzetbiztonsági szolgálat a nemzetbiztonsági ellenőrzés alá eső személy vonatkozásában kockázatra utaló körülményt észlel, illetve a kockázatra utaló körülményt a nemzetbiztonsági ellenőrzés kezdeményezésére jogosult hozza a nemzetbiztonsági ellenőrzést végző nemzetbiztonsági szolgálat tudomására, a nemzetbiztonsági szolgálat ellenőrzést folytat le.

A nemzetbiztonsági ellenőrzés alá eső személy a hozzájárulás megtagadásáról vagy visszavonásáról való tudomásszerzéstől számított 15 napon belül a nemzetbiztonsági ellenőrzést végrehajtó nemzetbiztonsági szolgálat főigazgatója útján panasszal élhet a miniszternél, aki a panaszt a beérkezésétől számított 30 nap alatt kivizsgálja. Ez a határidő egy ízben 30 nappal meghosszabbítható.

Amennyiben a nemzetbiztonsági ellenőrzést végrehajtó nemzetbiztonsági szolgálat főigazgatója a panaszban foglaltakkal egyetért,

- a hozzájárulás megtagadására vonatkozó döntését visszavonja és a jogviszony létesítéséhez hozzájárul,
- a hozzájárulás visszavonására vonatkozó döntését visszavonja.

Ha a panaszban foglaltakkal a főigazgató nem ért egyet, a benyújtástól számított 8 napon belül állásfoglalással együtt felterjeszti a miniszternek.

A miniszternek a nemzetbiztonsági ellenőrzés megállapításai ellen benyújtott panasszal kapcsolatos döntése ellen további jogorvoslatnak nincs helye.

Nyomtatványok:

- Biztonsági kérdőív
- Változás bejelentési lap

Jogszabályok:

- a nemzetbiztonsági szolgálatokról szóló 1995. évi CXXV. törvény;
- az egyes nemzetbiztonsági ellenőrzés alá eső jogviszonyokról és a nemzetbiztonsági ellenőrzéssel összefüggő lényeges adatokról, valamint a lényeges adatok bejelentésének rendjéről szóló 303/2013. (VII. 31.) Korm. Rendelet.

A projekt az Európai Unió támogatásával,
az Európai Szociális Alap
társfinanszírozásával valósul meg.